

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Антон ПАЙТЕЛЕЙМОНОВ

08

2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«М'яка сила» в міжнародних відносинах»

Рівень вищої освіти

Галузь знань

Спеціальність

Освітня програма

Вид дисципліни

перший (бакалаврський)

29 «Міжнародні відносини»

**291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»**

«Міжнародні відносини»

за вибором

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“27” серпня 2021 року, протокол № 1

Розробник програми:

Солових Є.М., к.політ. н, доцент кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від “26” серпня 2021 року № 1

Завідувачка кафедри

(підпис)

Людмила НОВИКОВА

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантами освітніх програм.

Гарант освітньої програми «Міжнародні відносини» першого (бакалаврського) рівня

(підпис)

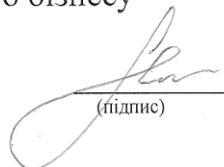
Євгенія СОЛОВИХ

(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол № 1 від “26” серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни **«М'яка сила» в міжнародних відносинах»** складена відповідно до освітньо-професійної програми **«Міжнародні відносини»** підготовки **бакалавра** за спеціальністю **291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»**

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою навчальної дисципліни є: формування у здобувачів вищої освіти розуміння теоретичних знань та практичних навичок роботи щодо загального та цілісного знання про феномен «м'якої сили» у міжнародних відносинах і її різними інтерпретаціями, уявлення про «розумну силу», що поєднує «м'яку силу» з «жорсткою силою»; розглянути феномени атрактивності, харизми, іміджу та механізми їх впливу на масову свідомість при відстоюванні національних відносин на міжнародній арені.

1.2. Основним завданням вивчення дисципліни **«М'яка сила» в міжнародних відносинах»** є:

формування у здобувачів наступних загальних компетентностей:

- здатність до здійснення аналізу та критичного оцінювання політичних, культурних, економічних та соціальних явищ і подій;
- здатність до розуміння витоків формування та інструментів реалізації зовнішньої політики держав;
- уміння формулювати в усній та письмовій формі свої думки, базуючись на знанні граматичних норм;
- уміння ідентифікувати та формулювати проблеми галузі міжнародних відносин;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів;

формування у здобувачів спеціальних (фахових) компетентностей:

- здатність готувати обґрунтовані пропозиції для прийняття важливих зовнішньополітичних рішень у сфері публічної дипломатії;
- здатність аналізувати і прогнозувати політичний, соціально-економічний та культурний розвиток України та інших держав;
- здатність розуміти основні пріоритети культурної дипломатії України;
- здатність узагальнювати та оцінювати інформацію зовнішньополітичного, зовнішньоекономічного та міжнародно-правового характеру;
- здатність до аналітичної діяльності
- здатність узагальнювати та оцінювати міжнародний і політичний контекст

застосування «м'якої сили»;

– здатність аналізувати конкретні ситуації міжнародних відносин на підставі історичного, дипломатичного, економічного та правового підходів;

сформувати програмні компетентності за спеціальністю:

– здійснювати політичний огляд міжнародних подій та виявляти проблеми в міжнародних відносинах;

– аналізувати геополітичне та геоекономічне положення окремих держав світу та виявляти їх головні інтереси;

– спілкуватися та представляти ефективно дослідницькі ідеї в усній та письмових формах перед фаховою і нефаховою аудиторією;

– визначати та усвідомлювати пріоритетні національні інтереси у сфері зовнішньої політики та публічної дипломатії МЗС України;

– обґрунтовувати застосування понять у політичному дискурсі «розумної сили», «м'якої сили» та «жорсткої сили»;

– аналізувати виміри роботи суб'єктів публічної дипломатії у сфері культурної дипломатії;

– аналізувати історичний матеріал, що дозволяє судити про ефективність ненасильницьких принципів впливу, поширення позитивного образу і іміджу держав.

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	-й
Семестр	
8-й	-й
Лекції	
12 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	год.
Лабораторні заняття	
- год.	год.
Самостійна робота	
66 год.	год.
в т.ч. індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані програмні результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми матриця відповідності вибіркового освітнього компонента **«М'яка сила» в міжнародних відносинах**, методів навчання та форм оцінювання, які використовуються, програмним результатам навчання, визначеним освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини».

- здатність до самостійного аналізу сучасних механізмів практичної реалізації зовнішньої політики окремих держав;

- розуміння практичного застосування новітніх теоретичних розробок в сфері відстоювання національних інтересів у міжнародному політичному процесі із застосуванням «м'якої сили».

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теорії «м'якої», «жорсткої» та «розумної» сили у міжнародних відносинах

«М'яка сила»: поняття, сутність і зміст. Підходи до інтерпретації поняття «м'якої сили» в науці. «М'яка сила» держави: постійні та змінні компоненти і коефіцієнти впливу. Методи і засоби трансляції «м'якої сили» великої держави. Спільне та відмінне: «м'яка сила» і «жорстка сила». Ресурси впливу «м'якої сили» і «жорсткої сили». Баланс «м'якої сили» і «жорсткої сили». Спосіб досягнення влади і впливу методами «м'якої сили» і «жорсткої сили». Інструменти і коефіцієнти впливу «м'якої сили». Поняття «розумна сила» (smart power): сутність і зміст. Фактори «м'якої сили». Різновиди впливу: «м'яка сила», «жорстка сила», «розумна сила» (smart power). Індекси «М'якої сили» (дослідження Ernst & Young Emerging Markets Center спільно з Сколково).

Тема 2. Атрактивність. Імідж та бренд

Імідж та бренд. Поняття атрактивності. Сила привабливості в суспільній психології. Симпатія і антипатія. Харизма і харизматичні лідери. Харизма, мораль і політика. Навіювання і добровільне підпорядкування чужій волі. Сугестія і контрсугестія (теорія Б.Ф. Поршнева). Маніпуляція суспільною свідомістю і зомбування мас. Образ і символ. Проблема ейдосу. Рівні сприйняття образів. Імідж і штучно створювана видимість. Сучасна іміджологія як теорія і практика. Прийоми створення привабливого іміджу. Державний імідж як важливий фактор геополітики. Проблема розриву між реальністю, способом мислення й іміджем.

Тема 3. Досвід використання «м'якої сили» в історичній ретроспективі

«М'яка» і «жорстка» сили в архаїчних суспільствах. Ритуали дару. Боги, що вимагають крові. «М'яка сила» в Стародавніх цивілізаціях. Культурний престиж шумерів versus агресивність Ассирії. Вавилонська вежа

і її "геополітичні" значення. Велич єгипетських пірамід. Уроки Античності. «М'яка сила» грецької культури і державна міць Риму. «М'яка сила» переконання і «жорстка сила» примусу на сторінках Біблії. Настанови Н. Макіавеллі. Технологія створення привабливого образу. Духовний досвід Індії. Ахімса, карма і дхарма крізь призму теорії «м'якої» сили. Ненасильницький опір Махатми Ганді. Китайські стратегії управління світом. Вчення Л.Н. Толстого про непротивлення злу насильством.

Тема 4. М'яка сила як сфера відстоювання національних інтересів та її сучасний міжнародний розвиток

Повсякденна свідомість і живучість стереотипів. Чи цікаві людям інші країни? Закономірності сприйняття близьких і далеких сусідів по планеті. Досвід просування позитивного іміджу держав в сучасному світі. Стратегії та тактики США, провідних країн Європейського Союзу, Великобританії, країн Балтійського регіону. Іміджева стратегія сучасної України. Образ країни за кордоном. Сприйняття України у світі. Потужний потенціал «м'якої» сили. Основні напрями діяльності публічної дипломатії в контексті м'якої сили – економічна, експертна, цифрова, кулінарна та культурна. Інститут першої леді як актора «м'якої сили». Міжнародні рейтинги привабливості провідних держав.

Тема 5. Культурна дипломатія як політика «м'якої сили» і ефективний інструмент покращення впізнаваності України

Культурна дипломатія: специфіка поняття. Бренд UKRAINE NOW та ключові повідомлення. Наративи для позиціювання України. Просування сучасного українського кіно на міжнародній арені. Кінофестиваль як інструмент «м'якої сили» культурної дипломатії у міжнародних відносинах. Просування сучасної української класичної та популярної музики, сприяння спільним міжнародним проектам. Презентація розмаїття українського мистецтва, зокрема представлення української культури й мистецтва в рамках міжнародних фестивалів, форумів, конференцій. Популяризація української мови у світі.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	інд.	с. р.			л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Тема 1. Теорії «м'якої», «жорсткої» та «розумної» сили у міжнародних	16	2	2		12							

відносинах											
Тема 2. Атрактивність. Імідж та бренд.	16	2	2		12						
Тема 3. Досвід використання «м'якої сили» в історичній ретроспективі	16	2	2		12						
Тема 4. М'яка сила як сфера відстоювання національних інтересів та її сучасний міжнародний розвиток	16	2	2		12						
Тема 5. Культурна дипломатія як політика «м'якої сили» і ефективний інструмент покращення впізнаваності України	26	4	4		18						
Усього годин	90	12	12		66						

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Теорії «м'якої», «жорсткої» та «розумної» сили у міжнародних відносинах	2
2.	Тема 2. Атрактивність. Імідж та бренд	2
3.	Тема 3. Досвід використання «м'якої сили» в історичній ретроспективі	2
4.	Тема 4. М'яка сила як сфера відстоювання національних інтересів та її сучасний міжнародний розвиток	2
5.	Тема 5. Культурна дипломатія як політика «м'якої сили» і ефективний інструмент покращення впізнаваності України	4
	Разом	12

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Тема 1. Теорії «м'якої», «жорсткої» та «розумної» сили у міжнародних відносинах <i>Завдання:</i> поглибити знання з розуміння специфіки феномену «м'якої сили» і її різними інтерпретаціями, уявлення про «розумну силу», що поєднує «м'яку силу» з «жорсткою силою». Підготуватись до обговорення практичних аспектів на занятті. 1. Дистанційний курс «М'яка сила» в міжнародних відносинах», Google Клас, Тема 1. 2. Най Дж. С. Гибкая власть. Как добиться успеха в мировой политике. – Новосибирск-Москва, 2006. 3. Най Дж. Мягкая сила и американо-европейские отношения //Свободная мысль-XXI .2004. №10 4. Nye J. S. Jr. The Future of Power. - Public Affairs. New York. 2011 5. Nye J. S. Jr. Soft Power: The means to success in world politics. – PublicAffairs, 2004. 6. Nye J. S. Jr. Soft Power and Smart Pauer // International Politik. – 2006, Vol.8. 7. Хелемендик С. Soft Power — мягкая сила "made in USA" //""Эксперт", 06.02.2009 - URL//www.expert.ru/columns/2009/02/06/soft_power	12
2.	Тема 2. Атрактивність. Імідж та бренд <i>Завдання:</i> 1. Поглибити знання з політичної іміджології та політичної та суспільної психології, зокрема, щодо понять атрактивність, імідж, образ, бренд та харизма, харизматичний лідер. 2. Переглянути рекламний ролік з В.Зеленським та бути готовими до його обговорення щодо феномену харизми політичного лідера. 1. Дистанційний курс «М'яка сила» в міжнародних відносинах», Google Клас, Тема 2 2. Имиджология: состояние, перспективы, проблемы. (Под ред. Е.А. Петровой). М., 2004. 3. Панасюк А.Ю. Формирование имиджа: стратегия психотехнологии и психотехники. М., 2008.	12

	4. Рекламный ролик — Да, я готов! Владимир Зеленский / ZeNews UA. YouTube. 2019. URL: https://www.youtube.com/watch?v=NK5HCo5Xrfg (дата звернення: 29.01.2020).	
3.	Тема 3. Досвід використання «м'якої сили» в історичній ретроспективі. <i>Завдання:</i> 1. Поглибити знання з феноменів «м'якої» і «жорсткої» сили в міжнародних відносинах на різних етапах розвитку суспільства. 2. Ознайомитись з вченням Л.Н. Толстого про непротивлення злу насиллям. 1. Л.Н.Толстой. Непротивление злу насиллем. URL//iph.ras.ru/uplfile/ethics/biblio/N/10.html Индийская цивилизация в глобализирующемся мире. М., ИМЭМО РАН, 2005. 3. Проаналізувати одну із стратегій «м'якої сили»: КНР, Індії та Арабських імператів: 1. Тридцать шесть стратагем: Китайские секреты успеха/Пер. В. В. Малявин. М., 1997. 2. Махатма Ганди. Моя жизнь. Санкт-Петербург: АЗБУКА, 2013. 3. Девяткин С. В. Искусство сатьяграхи [Электронный ресурс] // Опыт ненасилия в XX столетии. Социально-этические очерки / Под ред. Р.Г. Апресяна. – М.: Аслан, 1996.// URL//iph.ras.ru/uplfile/ethics/biblio/N/2.html А.А.Гусейнов. 4. Исламская цивилизация в глобализирующемся мире. М., ИМЭМО РАН, 2011. 5. Китайская цивилизация в глобализирующемся мире. В 2 томах. М.: ИМЭМО РАН, 2014.	12
4	Тема 4. М'яка сила як сфера відстоювання національних інтересів та її сучасний міжнародний розвиток. <i>Завдання:</i> 1. Поглибити знання з досвіду просування позитивного іміджу держав в сучасному світі. Підготуватись до обговорення практичних аспектів щодо стратегії та тактики однієї з країн світу (на вибір здобувача) щодо просування потенціалу м'якої сили як сфери відстоювання національних інтересів. Також проаналізувати міжнародні рейтинги привабливості обраної держави, роботу представити у формі презентації. 1. Дистанційний курс «М'яка сила» в міжнародних	12

	відносинах», Тема 4 2. Стратегія національної безпеки України від 14 вересня 2020 р.: p://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005525-20#Text	
5	Тема 5. Культурна дипломатія як політика «м'якої сили» і ефективний інструмент покращення впізнаваності України <i>Завдання:</i> 1 Поглибити знання з розуміння сутності культурної дипломатії. 2. Підготувати проєкт на тему «Аналіз можливостей для України, зазначених у «Стратегії публічної дипломатії Міністерства Закордонних справ України на 2021-2025 роки». Задання проєкту в тому, щоб впізнаваність України схилялася до позитивних асоціацій з нашої державою. 1. Дистанційний курс «М'яка сила» в міжнародних відносинах», Google Клас, Тема 5. 2. Кінофестиваль як інструмент «м'якої сили» культурної дипломатії у міжнародних відносинах Солових Є.М., Р.О. Комар. Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки: зб. наук. праць. Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. – Харків, 2015. – Вип. 20. – Ч. 1. – С. 117-129. URL: journals.hnpu.edu.ua/index.php/politology/article/view/3197 (дата звернення: 30.08.2021 р.) 3. Солових Є.М., Новікова Л.В. Культурна дипломатія як умова формування позитивного іміджу України // «Сучасна дипломатія: теорія та практика» матеріали науково-практичного круглого столу 21 грудня 2018 року (8 сторінок) – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна 4. Стратегія публічної дипломатії Міністерства Закордонних справ України на 2021-2025 роки. Д. Кулеба, Е. Джапарова, М. Липяцька, О.Червак та ін.	12
	Разом	66

6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання не передбачене навчальним планом.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною «Прес-служба зовнішньополітичних відомств»

Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
Здатність до самостійного аналізу сучасних механізмів практичної реалізації зовнішньої політики окремих держав	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), підготовка аналітичної або творчої роботи, її презентація	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання результатів аналітичної або творчої роботи, залікова робота
Розуміння практичного застосування новітніх теоретичних розробок в сфері відстоювання національних інтересів у міжнародному політичному процесі із застосуванням «м'якої сили».	Лекція, надання зворотного зв'язку, виконання творчих завдань у командах, симуляції, swot-аналіз робота з вторинними даними, презентація результатів досліджень та проекту.	Оцінювання результатів дослідження на практичних заняттях; тестових завдань, оцінювання роботи над науковим текстом, оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних, залікова робота

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

– проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

– участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, аналітичних записок, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем просування іміджу України на міжнародній арені, зокрема, що стосуються підготовки пропозицій для прийняття важливих зовнішньополітичних рішень

(практичний аспект) у сфері міжнародних відносин, розробка нових напрямів публічної дипломатії МЗС України, що підтверджується відповідним сертифікатом); надання експертних оцінок щодо практичного застосування феноменів «м'яка сила» та «культурна дипломатія» у зовнішньополітичному курсі держави, що підтверджено науковою статтею за відповідною темою у фаховому збірнику, коментарем (якщо здобувач був запрошений у якості експерта з зазначеного питання, що є у робочій програмі) у провідному виданні зі сфери політики чи міжнародних відносин.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних та практичних занять (групова дискусія, тренінгові завдання);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки аналітичних, творчих, проєктних завдань під час індивідуальної / командної роботи здобувачів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати їх із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- оцінювання вмінь та навичок проводити swot-аналіз, класифікувати політичні явища та процеси, аналізувати інформацію з різних джерел, у тому числі й іноземною мовою; збирати та обробляти дані тощо.

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль. На практичному занятті здобувач може отримати від 1 до 12 балів. Максимально здобувач може отримати 60 балів в ході лекційних та практичних занять.

Підсумковий контроль засвоєння тем здійснюється по їх завершенню на основі проведення заліку. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення зазначених тем.

Структура заліку:

1. Тестування за темами дисципліни (за одне тестове питання у випадку правильної відповіді – 1 бал x 30 питань = 30 балів).
2. Теоретичне питання (у формі есе) – 10 балів.

Критерії оцінювання:

1. Повністю розкрито суть питання, надана повна та обґрунтована відповідь – 3 бали.
2. При розкритті теоретичного питання здобувач продемонстрував своє уміння та здатність сформулювати своє ставлення до певної проблеми 3 бали.
3. Теоретичне питання сформульовано логічного та чітко – 2 бали.
4. Продемонстровані вміння мислити абстрактно та узагальнено – 2

бали.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточне оцінювання роботи здобувачів на практичних заняттях та самостійної роботи					Всього	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5			
12	12	12	12	12			
На практичному занятті							
6	6	6	6	6			
Самостійна робота							
6	6	6	6	6			

Залік – 40 балів. Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає 100 балів.

Сума балів за виконання завдань на практичному занятті складає:

Поточний контроль знань здобувачів проводиться на *практичному занятті у формі усного опитування та навчальної дискусії, виконання тестових завдань, захисту презентацій доповідей (в тому числі за результатами групової роботи), презентацій та обговорення ситуаційних завдань, обговорення кейсів, захисту есе тощо.*

Сума балів за виконання завдань на практичному занятті складає:

Тема 1- презентація та обговорення творчої роботи – 3 бали (у разі відсутності на захисті робота не оцінюється); тестування – 2 б., робота в командах – 1 б.

Тема 2 – обговорення есе – 4 бали; тестування – 2 б.

Тема 3 – захист презентації – 3 бали; відповіді на практичних заняттях (доповнення або уточнення після виступу іншого здобувача) – 1 б., тестування – 2 бал.

Тема 4 – захист презентації – 4 бали; тестування – 2 бали.

Тема 5 – захист проекту – 4 бали, робота в командах – 2 бали.

Поточний контроль *самостійної роботи здобувачів проводиться у формі підготовки доповідей за навчальними питаннями теми, підготовки доповідей, презентацій доповідей (в тому числі за результатами групової роботи), підготовки есе, виконання ситуаційних завдань, аналізу кейсів.*

Сума балів за виконання завдань для самостійної роботи здобувачів складає:

Тема 1- підготовка до презентації творчої роботи – 3 бали; підготовка до тестування – 2 б., підготовка до роботи в командах – 1 б.

Тема 2 – підготовка до обговорення есе – 4 бали; підготовка до тестування – 2 б.

Тема 3 – підготовка до захисту презентацій доповідей – 3 бали; підготовка відповідей за навчальними питаннями теми – 1 б., підготовка до тестування – 2 бал.

Тема 4 – підготовка до захисту презентації – 4 бали; підготовка до тестування – 2 б.

Тема 5 – підготовка до захисту проєкту – 4 бали, підготовка до командної роботи – 2 бали.

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Солових Є. М. Дослідження основних етапів становлення феномену «імідж» // Наукове видання «Сучасне управління: проблеми та актуальні питання ХХІ ст.» Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції студентів і молодих науковців Харківського національного університету будівництва та архітектури, кафедра менеджменту та публічного адміністрування. – Харків: ХНУБА. – 2017 р. – С. 29-30.

2. Солових Є.М. Кіно як інструмент формування іміджу на міжнародній арені, збірник матеріалів ІІІ науково-практичного круглого столу (18 грудня 2020 р.) «Європейська дипломатія у ХХІ столітті» (Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна; кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки; модуль Жана Моне «Зовнішня політика ЄС» / за ред. Доценко О. М., Новікової Л. В., Червяцовой А. О. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 137 с.) (стор. 88-93)

3. Солових Є.М., Новікова Л.В. Культурна дипломатія як умова формування позитивного іміджу України // «Сучасна дипломатія: теорія та практика» матеріали науково-практичного круглого столу 21 грудня 2018 року (8 сторінок) – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна

4. Солових Є.М. Національні інтереси як складова зовнішньої політики: Україна та ЄС // Міжнародна науково-практична конференція «Стратегічні напрями зовнішньої політики Європейського Союзу» 11 квітня 2019 р. (5 сторінок) – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна

5. Бондаренко І. С. Іміджологія: Психологія іміджу: Навч.-метод. посібн. для студ. освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Реклама і зв'язки з громадськістю». - Запоріжжя: ЗНУ, 2014. - 122 с.

6. Кінофестиваль як інструмент «м'якої сили» культурної дипломатії у міжнародних відносинах Солових Є.М., Р.О. Комар. Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки: зб. наук. праць. Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. – Харків, 2015. – Вип. 20. – Ч. 1. – С. 117-129. URL://journals.hnpu.edu.ua/index.php/politology/article/view/3197 (дата звернення: 30.08.2021 р.)

7. Най Дж. С. Гибкая власть. Как добиться успеха в мировой политике. – Новосибирск-Москва, 2006.

8. Розумна О. П. Культурна дипломатія України: стан, проблеми, перспективи: аналіт. доп. [Електронний ресурс] / О. П. Розумна // Національний інститут стратегічних досліджень. – 2016. – Режим доступу: URL://www.niss.gov.ua/content/articles/files/kultu_dypl-26841.pdf. (дата звернення: 30.08.2021 р.)

9. Семенова Л. М. Имиджмейкинг. Учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры, ЮРАЙТ, 141 с., 2016 г.

10. Стратегія публічної дипломатії Міністерства Закордонних справ України на 2021-2025 роки. Д. Кулеба, Е. Джапарова, М. Липяцька та ін. <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf> (дата звернення: 30.08.2021 р.)

11. Українська призма: Зовнішня політика 2020. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики “Українська призма”», Фонд ім. Ф. Еберта.— Київ, 2021.— 344 с.

Допоміжна література

1. Атаманенко, А. А. Роль закордонних українців в українській публічній та культурній дипломатії: історичний і сучасний аспекти. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія "Історичні науки". Вип. 29. С. 54-65

2. Бакальчук В.О. Основні завдання державної політики щодо закордонних українців: можливості та перспективи (на прикладі української діаспори в Румунії). Стратегічні пріоритети. 2019. №1 (49). С. 58–64.

3. Гандапас Р. Харизма лідера. Феномен харизми від А до Я Видавництво Моноліт-Bizz, 2018 р. 296 С : URL://www.yakaboo.ua/ua/book-at-harizma-lidera-fenomen-harizmi-vid-a-do-ja.html (дата звернення: 30.08.2021 р.)
4. Дубов Д. Політика культурної дипломатії як механізм реалізації стратегічних комунікацій держави / Д. Дубов, С. Дубова // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. - 2017. - Вип. 46. - С. 62-73. - Режим доступу: URL//nbuv.gov.ua/UJRN/nrnbuimviv_2017_46_6 (дата звернення: 30.08.2021 р.)
5. Закон України “Про національну безпеку України” від 21.06.2018 № 2469-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – № 39. – Ст. 351.
6. Ілюк Т. Публічна дипломатія України в Грецькій Республіці: становлення та історичні трансформації (1991–2011 рр.). Київські історичні студії. 2017. № 2 (5). С. 25–31.
7. Новікова Л. В., Солових Є. М. / Національні інтереси як складова зовнішньої політики: України та ЄС. Стратегічні напрями зовнішньої політики Європейського Союзу: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (11 квітня 2019 року, м. Харків). – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, С. 137-141, 2019. – 304 с.
8. Передвиборча кампанія Зеленського здобула 7 нагород на EAPC Polaris Awards. Укрінформ: мультимедійна платформа іномовлення України. 2019. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/2712688-peredviborca-kampaniazelenskogo-zdobula-sim-nagorod-na-eapc-polaris-awards.html> (дата звернення: 30.01.2020).
9. Петров В. В. Щодо становлення системи стратегічних комунікацій органів державної влади у контексті розвитку відносин з НАТО / В. В. Петров // Стратегічні пріоритети. – 2016. – № 4. – С. 24–29
10. Позднишев Є. В. Роль інструментів психотехнологій у формуванні та просуванні іміджу суб’єктів спортивної діяльності. Психологія: реальність і перспективи: збірник наукових праць Рівненського держ. гуманітарного ун-ту. Рівне : РДГУ, 2017. № 8. С. 222. 25. Почепцов Г. Г. Имиджелогия. 6-е изд., стер. Москва : СمارтБук, 2009. 575 с.
11. Політика держав ЄС під час пандемії COVID-19: міжнародний аспект у збірнику «Стратегічні напрями зовнішньої політики Європейського Союзу» матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 23 квітня 2021 року) / за ред. Доценко О. М., Новікової Л. В., Червяцовой А. О. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 382 с. (стор. 322-325)
12. Солових Є. М. Специфіка формування іміджу владної інституції / Є. М. Солових // Сучасне суспільство : політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки : зб. наук. праць / Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. — Харків, 2015. — Вип. 1 (7). — Ч. 1. — С. 132—140.
13. Стратегія національної безпеки України від 14 вересня 2020 р.://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005525-20#Text

14. Телешун С.О. Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації: Курс лекцій / С.О. Телешун, А.С. Баронін. — К.: Вид. Паливода А.В., 2019. — 112 с.

15. Україна як бренд. Ольга Жук і нова культурна дипломатія у МЗС [Електронний ресурс] / Записала інтерв'ю К. Ботанова. — Режим доступу: [URL//life.pravda.com.ua/culture/2016/02/22/208496/](http://life.pravda.com.ua/culture/2016/02/22/208496/). (дата звернення: 30.08.2021 р.)

16. Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): підручник / Л. Д. Чекаленко; Дипломатична академія України при МЗС України. — 2-ге вид. — К.: Кондор, 2017. — 290 с.

17. Яблонський В. [Виступ учасника круглого столу]. Політика культурної дипломатії: стратегічні пріоритети для України: зб. наук.-експерт. матеріалів / за заг. ред. О.П. Розумної, Т.В. Черненко. Київ: НІСД, 2016. С. 48. (Серія «Гуманітарний розвиток»; вип. 5).

18. Nye J. S. Jr. Soft Power and Smart Power // International Politik. — 2006, Vol.8. Хелемендик С. Soft Power — мягкая сила "made in USA" // "Эксперт", 06.02.2009 - [URL//www.expert.ru/columns/2009/02/06/soft_power](http://www.expert.ru/columns/2009/02/06/soft_power) (дата звернення: 30.08.2021 р.)

19. Най Дж. Мягкая сила и американо-европейские отношения // Свободная мысль-XXI .2004. №10

20. Nye J. S. Jr. The Future of Power. - Public Affairs. New York. 2011

21. Nye J. S. Jr. Soft Power: The means to success in world politics. — PublicAffairs, 2004.

22. Nye J. S. Jr. Soft Power and American Foreign Policy // Political Science Quarterly. — 2004. — Т. 119. — №. 2.

23. Nye J.S. Jr. S. Decline of America's Soft Power-Why Washington Should Worry // Foreign Aff. — 2004. Vol. 83.

24. Pajtinka E. Cultural diplomacy in the theory and practice of contemporary international relations // Politicke vedy / Studies. — 2014. — pp. 95–108.

25. What is Cultural Diplomacy? What is Soft Power? [Electronic resource]. — Mode of access: [URL//www.culturaldiplomacy.org/index.php?en_culturaldiplomacy](http://www.culturaldiplomacy.org/index.php?en_culturaldiplomacy). — Title from the screen.

26. Kuzio T. Russian stereotypes and myths of Ukraine and Ukrainians and why Novorossiia failed. Communist and Post-Communist Studies. Dec. 2019. Vol. 52. Issue 4. P. 297–309.

27. Plokhyy Serhii, Sarotte M.E. The Shoals of Ukraine. Where American Illusions and Great-Power Politics Collide. Foreign Affairs. URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/2019-11-22/shoals-ukraine> (Last accessed: 22.11.2019).

28. Soroka G. Blessings and Curses From Constantinople. How the Orthodox Church Is Reshaping the Conflict Between Russia and Ukraine. Foreign Affairs. URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/ukraine/2018-10-25/>

blessings-and-curses-constantinople?cid=int-rec&pgtype=art (Last accessed: 25.10.2018).

29. Ukrainian World Congress. URL: [URL//www.ukrainianworldcongress.org/index.php/id/231](http://www.ukrainianworldcongress.org/index.php/id/231) (Last accessed: 25.11.2020).

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕО-ЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Алієв М.М. «Фабрики думки» у формуванні зовнішньополітичної стратегії держави [Електронний ресурс] / Максим Алієв // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: економіка, право, політологія, туризм. – Т.1 (№3). – 2011. – Режим доступу: [URL//jrnل.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/view/312410](http://jrnل.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/view/312410).

2. Так получилось. Как сериал «Слуга народа» сделал шоумена и бизнесмена Президентом Украины. Громадское телевидение. 2019. URL: <https://hromadske.ua/ru/posts/tak-poluchilos-kak-serial-sluga-naroda-sdelal-shoumena-ibiznesmena-prezidentom-ukrainy> (дата звернення: 24.01.2020).

3. Политика Ирана в Сирии // Анализ и прогноз. Журнал ИМЭМО РАН : сетевой журнал. 2020. № 1. С. 74-80. DOI 10.20542/afij-2020-1-74-80. URL: https://www.afjournal.ru/index.php?page_id=216 (дата обращения: 11.09.2020).

Офіційні сторінки:

1. США – URL//www.whitehouse.gov

2. Британія – URL//www.number-10.gov.uk

3. Франція – URL//www.sv.vtcom.fr/ftv/pres/ely/

4. Німеччина – URL//www.government.de

5. Італія – URL//www.italyemb.nw.dc.us/italy/

6. Країни світу - URL//svit.ukrinform.ua/

7. Офіційне інтернет-представництво Президент України URL://www.president.gov.ua/ (дата звернення: 29.08.2021).

8. Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL//www.zakon.rada.gov.ua/.

9. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL//www.nbuv.gov.ua/.

10. Рекламный ролик — Да, я готов! | Владимир Зеленский / ZeNews UA. YouTube. 2019. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=NK5HCo5Xrfg> (дата звернення: 29.01.2020).

12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ПОДОВЖЕННЯ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПОБОРНОЇ СИЛИ (В ТОМУ ЧИСЛІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ ЧЕРЕЗ ПАНДЕМІЮ)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі **Google Клас** проводяться (практичні) заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти **залік у формі написання одного теоретичного питання білету, а також у тестовій формі** (тест містить 30 завдань, здобувач одержує 1 бал за кожну вірну відповідь) а також **дистанційно на платформі Google Клас** в дистанційному курсі «М'яка сила» в міжнародних відносинах».

Орієнтовні питання до заліку:

1. «М'яка сила»: поняття, сутність і зміст.
2. Підходи до інтерпретації поняття «м'якої сили» в науці.
3. «М'яка сила» держави: постійні та змінні компоненти і коефіцієнти впливу.
4. Методи і засоби трансляції «м'якої сили» великої держави.
5. Спільне та відмінне: «м'яка сила» і «жорстка сила».
6. Ресурси впливу «м'якої сили» і «жорсткої сили».
7. Баланс «м'якої сили» і «жорсткої сили».
8. Спосіб досягнення влади і впливу методами «м'якої сили» і «жорсткої сили».
9. Інструменти і коефіцієнти впливу «м'якої сили».
10. Поняття «розумна сила» (smart power): сутність і зміст.
11. Фактори «м'якої сили».
12. Різновиди впливу: «м'яка сила», «жорстка сила», «розумна сила» (smart power).
13. Індекси «М'якої сили» (дослідження Ernst & Young Emerging Markets Center спільно з Сколково).
14. Атрактивність. Імідж та бренд
15. Імідж та бренд: спільне та відмінне.

16. Поняття атрактивності. Сила привабливості в суспільній психології.
17. Симпатія і антипатія. Харизма і харизматичні лідери.
18. Навіювання і добровільне підпорядкування чужій волі.
19. Сугестія і контрсугестія (теорія Б.Ф. Поршнева).
20. Маніпуляція суспільною свідомістю і зомбування мас.
21. Образ і символ.
22. Проблема ейдосу. Рівні сприйняття образів.
23. Імідж і штучно створювана видимість.
24. Сучасна іміджологія як теорія і практика.
25. Прийоми створення привабливого іміджу.
26. Державний імідж як важливий фактор геополітики.
27. Проблема розриву між реальністю, способом мислення й іміджем.
28. Досвід використання «м'якої сили» в історичній ретроспективі
29. «М'яка» і «жорстка» сили в архаїчних суспільствах.
30. Ритуали дару. Боги, що вимагають крові.
31. «М'яка сила» в Стародавніх цивілізаціях.
32. Культурний престиж шумерів versus агресивність Ассирії.
33. Вавилонська вежа і її "геополітичні" значення.
34. Велич єгипетських пірамід.
35. «М'яка сила» грецької культури і державна міць Риму.
36. «М'яка сила» переконання і «жорстка сила» примусу на сторінках Біблії.
37. Настанови Н. Макіавеллі. Технологія створення привабливого образу.
38. Духовний досвід Індії. Ахімса, карма і дхарма крізь призму теорії «м'якої» сили.
39. Ненасильницький опір Махатми Ганді.
40. Китайські стратегії управління світом.
41. Вчення Л.Н. Толстого про непротивлення злу насильством.
42. Повсякденна свідомість і живучість стереотипів.
43. Чи цікаві людям інші країни? Закономірності сприйняття близьких і далеких сусідів по планеті.
44. Досвід просування позитивного іміджу держав в сучасному світі.
45. Стратегії та тактики США щодо просування позитивного іміджу на міжнародній арені.
46. Стратегії та тактики щодо просування позитивного іміджу на міжнародній арені на прикладі однієї із провідних країн Європейського Союзу,
47. Стратегії та тактики щодо просування позитивного іміджу на міжнародній арені на прикладі Великобританії.
48. Стратегії та тактики щодо просування позитивного іміджу на міжнародній арені на прикладі країн Балтійського регіону.
49. Сприйняття України у світі.
50. Потенціал «м'якої» сили.

51. Основні напрями діяльності публічної дипломатії в контексті м'якої сили - економічна, експертна, цифрова, кулінарна та культурна (коротка характеристика).
52. Інститут першої леді як актора «м'якої сили».
53. Міжнародні рейтинги привабливості провідних держав як елемент «м'якої сили».
54. Культурна дипломатія: специфіка поняття.
55. Бренд UKRAINE NOW та ключові повідомлення. Наративи для позиціювання України.
56. Просування сучасного українського кіно на міжнародній арені.
57. Кінофестиваль як інструмент «м'якої сили» культурної дипломатії у міжнародних відносинах.
58. Просування сучасної української класичної та популярної музики, сприяння спільним міжнародним проєктам.
59. Презентація розмаїття українського мистецтва, зокрема представлення української культури й мистецтва в рамках міжнародних фестивалів, форумів, конференцій.
60. Популяризація української мови у світі.